

Република Србија Министарство привреде

ИНФРАСТРУКТУРА КВАЛИТЕТА - НОВО ТЕХНИЧКО ЗАКОНОДАВСТВО У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Република Србија Министарство привреде

ИНФРАСТРУКТУРА КВАЛИТЕТА и КОНКУРЕНТНОСТ ПРИВРЕДЕ

❖ Конкурентност српских предузећа је уско повезана са њиховом **способношћу да производе безбедне и квалитетне производе** у складу са захтевима релевантних техничких прописа и стандарда

❖ Ефикасна и међународно призната национална инфраструктура квалитета (ИК) представља **један од предуслова за конкурентност српске привреде** јер омогућава српским предузећима и индустрији боље услове за примену техничких прописа и стандарда на производе и системе управљања

ЦИЉЕВИ ИНФРАСТРУКТУРЕ КВАЛИТЕТА

ОПШТИ ЦИЉЕВИ:

- Подизање конкурентности привреде
- Заштита здравља, безбедности и имовине
- Уклањање непотребних препрека трговини

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ (у зависности од секторских шема и регулативе која се примењује):

- заштита здравља и безбедности на раду
- заштита здравља и безбедности приликом употребе производа ван радног места (кућна употреба, рекреативне активности и др.)
- заштита животне средине
- квалитет производа
- заштита потрошача

ПРАВНИ ОКВИР ИНФРАСТРУКТУРЕ КВАЛИТЕТА

❖ **Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености – ЗОТЗ (36/09)**

• **Примењује се на све производе, осим на производе за које су технички захтеви уређени посебним законима** и посебним прописима донетим на основу тих закона (нпр. Закон о хемикалијама, Закон о планирању и изградњи, Закон о лековима и медицинским средствима)

❖ **Закон о стандардизацији (36/09)**

❖ **Закон о акредитацији (73/10)**

❖ **Закон о метрологији (30/10)**

❖ **Закон о контроли предмета од драгоцених метала (36/11)**

❖ **Закон о општој безбедности производа (41/09)**

❖ **Уредбе и други подзаконски акти** којима је ближе уређена законска материја; **Правилници** којима се утврђују технички и други захтеви за поједине производе или групе производа

❖ **Спискови српских стандарда** који прате правилнике, а којима су преузети ЕУ хармонизовани стандарди

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИНФРАСТРУКТУРЕ КВАЛИТЕТА У СРБИЈИ

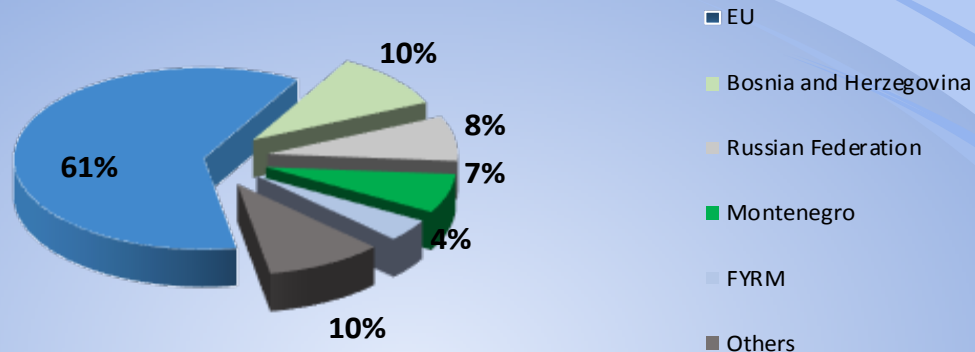

ТРАНСПОНОВАЊЕ ЕУ ДИРЕКТИВА

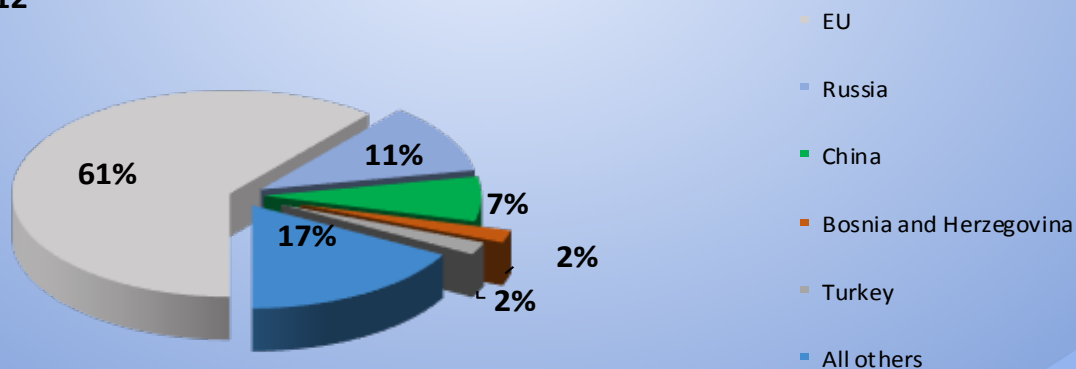
- ❖ За државе чланице ЕУ, директива је обавезујући документ, за који свака држава у свом правном систему ближе уређује начин и метод преношења;
- ❖ Врши се у складу са роковима утврђеним **Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ**, који је усвојен закључком Владе РС број 337-8355/2014 од 31.07.2014. године;
- ❖ За израду и доношење прописа којим се у Србији преносе ЕУ директиве/уредбе **надлежно је министарство у чијем делокругу је материја из директиве** (нпр. моторна возила – Министарство надлежно за послове саобраћаја; радио и телкомуникациона опрема – Министарство надлежно за послове телекомуникација; заштита биља – Министарство надлежно за послове пољопривреде, итд.);
- ❖ ЕУ директиве/уредбе се могу транспоновати **законом** (нпр. Закон о општој безбедности производа) или **подзаконским актом** (нпр. Правилник о безбедности машина);
- ❖ **Ако нема секторског прописа, Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености** представља **правни основ** за доношење техничког прописа којим се транспонују ЕУ директиве, како новог тако и старог приступа;

ТРГОВИНСКА РАЗМЕНА 2012

Извоз из Србије 2012

Увоз у Србију 2012

ТЕХНИЧКИ ПРОПИС

је пропис којим се, за производ односно групе производа, уређује **најмање један од следећих елемената:**

- технички захтеви које мора да испуњава производ;
- поступци оцењивања усаглашености;
- захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености;
- захтеви за безбедност производа током употребе;
- редовни и ванредни прегледи производа током употребе;
- исправе које прате производ приликом стављања на тржиште или употребу;
- знак и начин означавања производа; захтеви за паковање и обележавање производа.

ПРОПИСИВАЊЕ ТЕХНИЧКИХ ЗАХТЕВА

- ❖ Технички и други захтеви прописују се **техничким прописима**;
- ❖ Техничким прописом се **технички захтеви** прописују:
 - **Непосредно** – директним навођењем техничких захтева у тексту прописа (преовлађује у тзв. Старом приступу, примењује се правасходно у областима као што су моторна возила, лекови и фармацеутска средства, храна, козметика, текстил итд.), или
 - **Посредно** – тако што технички пропис упућује на примену српског стандарда, односно техничке спецификације (преовлађује у тзв. Новом приступу – машине, електрична опрема, лифтови, ЛЗО итд.).
- ❖ У техничком пропису, упућивање на примену српског стандарда може бити дефинисано тако да је испуњавање захтева тог стандарда:
 - **Једини начин** постизања усаглашености са захтевима тог прописа – тзв **ексклузивно** позивање; или,
 - **Један од могућих начина** постизања усаглашености са захтевима тог прописа (дакле, не и једини) – тзв **индикативно** позивање

НОВИ и СТАРИ ПРИСТУП

СТАРИ МОДЕЛ КОЈИ ЈЕ РАНИЈЕ БИО ПРИСУТАН У СРБИЈИ:

- Детаљно прописани технички захтеви у више различитих прописа, са дугим и често компликованим техн. спецификацијама које је производ морао да испуни;
- Одредбе о надлежности и одговорности за оцењивање усаглашености производа су често биле непотпуне и непрецизне;
- **Различити захтеви домаћих прописа** у односу на захтеве у другим земљама су стварали додатне трошкове привредним субјектима и компликовали трговину;
- Техничке баријере трговини је неопходно уклонити ради чланства Србије у ЕУ/СТО

ЗА РАЗЛИКУ ОД ТОГА, НОВИ И ГЛОБАЛНИ ПРИСТУП ПОДРАЗУМЕВА:

- Прописивање само **основних-битних захтева за производе**, уз могућност примене српских стандарда којима се преузимају хармонизовани (европски) стандарди из одређене области;
- **Поједностављивање прописаних поступака** оцењивања усаглашености производа и **прецизирање надлежности и одговорности** за њихово спровођење;
- **Уклањање техничких препрека трговини** и увођење међународно прихваћених правила и захтева за стављање производа на тржиште;
- **Добровољност примене српских стандарда** и редовно ажурирање списка стандарда од стране надлежног министарства омогућава **брже и еластичније прилагођавање техничко-техолошком развоју**;
- **Постоји тзв. претпоставка усаглашености производа** уколико су одговарајући српски стандарди примењени, али произвођач може и на други начин доказивати усаглашеност производа;

ДОНЕТИ ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ У МИН. ПРИВРЕДЕ

❖ **Донето је ДЕВЕТ техничких прописа на основу ЗОТЗ - правилника којима су пренете одговарајуће ЕУ директиве, и то:**

- Правилник о безбедности машина (Сл. гласник РС бр. 13/10),
- Правилник о електромагнетској компатибилности (Сл. гласник РС бр. 13/10),
- Правилник о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених граница напона (Сл. гласник РС бр. 13/10),
- Правилник о безбедности лифтова (Сл. гласник РС бр. 101/10),
- Правилник о личној заштитној опреми (Сл. гласник РС бр. 100/11),
- Правилник о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама (Сл. гласник РС бр. 1/13),
- Правилник о буци коју емитује опрема која се употребљава на отвореном простору (Сл. гласник РС бр. 1/13)
- Правилник о означавању и обележавању текстилних производа (Сл. гласник РС бр. 1/14)
- Правилник о означавању обуће (Сл. гласник РС бр. 1/14)
- Правилник о означавању производа од кристалног стакла (крај 2014. год)

❖ **Донети су сви подзаконски акти чије је доношење прописано Законом о метрологији**

ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ ПРОИЗВОДА

Техничким прописом се утврђује:

- ❖ **Обавеза спровођења оцењивања усаглашености**, као и **ко спроводи оцењивање усаглашености**: (1) **произвођач** самостално или уз учешће именованог тела за оцењивање усаглашености, (2) **именовано тело** за оцењивање усаглашености (ТОУ), или (3) **орган државне управе**;
- ❖ **Захтеви** које ТОУ мора да испуни да би било именовано;
- ❖ **Начин оцењивања усаглашености** производа са прописаним захтевима (примена једног или неколико поступака, или комбинације различитих поступака);
- ❖ **Врста исправе односно знака о усаглашености** која мора да прати производ који се ставља на тржиште.

ИМЕНОВАЊЕ ТЕЛА ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ ПРОИЗВОДА (ТОУ)

- ❖ Именовање тела за оцењивање усаглашености врши **надлежно министарство** (у чијем делокругу је одређени технички пропис), на захтев тог тела, а испуњеност захтева за именовање утврђује **Комисија за именовање ТОУ, коју образује надлежни министар**;
- ❖ Трошкове поступка именовања сноси подносилац захтева;
- ❖ Оспособљеност за спровођење ОУ (према одређеном техничком пропису) подносилац захтева доказује **актом о акредитацији или другом одговарајућом документацијом**;
- ❖ Ако надлежни министар утврди да именовано ТОУ више не испуњава прописане захтеве или не извршава своје обавезе, доноси **решење о одузимању одобрења** за спровођење ОУ;
- ❖ У протеклом периоду од доношења новог Закона о техничком захтевима за производе и оцењивању усаглашености интензивне активности спроводиле су **Комисије за именовање ТОУ и признавање важења иностраних исправа о усаглашености у Србији** – на сајту МФП се налазе обрасци захтева, као помоћ подносиоцима захтева;

РЕГИСТАР ИТОУ

❖ До сада су, у министарству привреде, именована ТОУ у следећим областима:

❖ 5 ТОУ именовано за спровођење поступка ОУ у складу са Правилником о безбедности машина,

❖ 5 ТОУ именована у складу са ЕМЦ правилником,

❖ 7 ТОУ су именована у складу са Правилником о безбедности лифтова,

❖ 2 ТОУ су именована у складу са ЛВД правилником,

❖ 2 ТОУ су именована у складу са Правилником о личној заштитној опреми (укупно 21 именовање);

❖ Регистар именованих ТОУ у Републици Србији је доступан на интернет страници Министарства привреде

www.tehnis.privreda.gov.rs

❖ За извоз производа у ЕУ, регистар пријављених ТОУ земаља чланица Европској комисији је доступан на интернет страници Европске комисије: <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/>

ПРИНЦИПИ ОЦЕЊИВАЊА УСАГЛАШЕНОСТИ

- ❖ Без додатних захтева
- ❖ Ефикасност и економичност
- ❖ Стручност и професионализам
- ❖ Правовремено обавештавање
- ❖ Ефикасност у поступању по приговорима
- ❖ Поверљивост
- ❖ Прибављање само неопходних информације од клијената
- ❖ Нестварање непотребних непогодности за клијента приликом узорковања

ИСПРАВЕ О УСАГЛАШЕНОСТИ

❖ Врсте и садржај исправа о усаглашености прописује **Уредба о начину спровођења оцењивања усаглашености, садржају исправе о усаглашености, као и облику, изгледу и садржају знака усаглашености** (98/09):

❖ **Декларација о усаглашености** (издаје је произвођач, ближе уређена чл. 25. Уредбе); **Сертификат** (издаје га ТОУ, уређен чл. 26 Уредбе); **Извештај о испитивању** (издаје га ТОУ, уређен чл. 27. Уредбе); **Друге исправе** о усаглашености (издавање и садржај уређује се техничким прописом);

❖ ТОУ после издавања исправе о усаглашености врши проверу усаглашености производа (чл. 11. Уредбе);

❖ ТОУ привремено или трајно одузима или ограничава важење издате исправе, као резултат провере усаглашености, ако корективне мере произвођача не дају резултате;

ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

- ❖ Пре стављања на тржиште или употребу, **производ који је усаглашен** са захтевима техничког прописа **означава се одговарајућим знаком**, ако је то **утврђено техничким прописом**;
- ❖ Знакови усаглашености су:
 - ❖ **Српски знак усаглашености** (три велика слова А повезана у облику једнакостраничног троугла – ЗА; облик, изглед и садржај уређен је Прилогом 2. Уредбе);
 - ❖ **СЕ знак** (након приступања Србије ЕУ);
 - ❖ Други знакови усаглашености, у складу са посебним прописима (нпр. Е знак хомологације – члан 30. Уредбе);

ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

- ❖ Поред мера које спроводи ИТОУ које је издало исправу, и надлежни **инспектор има овлашћења да предузима мере сходно члану 34. ЗОТЗ**, било да је производ снабдевен прописаним исправама о усаглашености или не,
- ❖ (то укључује: прибављање информација и исправа, узимање узорака, ограничавање или забрану испоруке производа, повлачење производа, опозив производа, а у одређеним ситуацијама и уништавање производа као крајњу меру).

РЕГИСТРИ

❖ Регистар техничких прописа, Регистар техничких прописа у припреми, Регистар именованих тела за оцењивање усаглашености, Регистар овлашћених тела за оверавање мерила и Регистар признатих страних исправа о усаглашености у Србији - успостављени су и редовно се ажурирају - **web портал (ТЕХНИС)** доступан је на сајту **МП:** www.tehnis.privreda.gov.rs;

❖ Подаци о обиму именовања тела за оцењивање усаглашености, тј. производима и поступцима ОУ који су обухваћени решењима о именовању, као и овлашћеним лицима за потписивање исправа о усаглашености, доступни су у **Регистру именованих тела за оцењивање усаглашености**,

❖ Подаци о овлашћеним телима за оверавање мерила, као и подаци о врстама мерила за која су та тела овлашћена, доступни су у **Регистру овлашћених тела за оверавање мерила**, на интернет страни ТЕХНИСа

УВОЗ ИНДУСТРИЈСКИХ НЕПРЕХРАМБЕНИХ ПРОИЗВОДА

❖ Ако је производ наведен у Прилогу 5а **Одлуке о одређивању робе за чију је увоз, извоз, односно транзит прописано прибављање одређених исправа**, увозник може увести/оцаринити робу под условом да робу прати једна од исправа усаглашености прописана техничким прописом, **или** решење о признавању иностране исправе о усаглашености, односно извод из регистра иностраних исправа које важе у Републици Србији.

ПОМОЋ ПРИВРЕДИ

- ❖ Припремљени су и на сајту МП постављени **водичи за примену** МД, ЛВД, ЕМЦ и ЛЗО правилника, Правилника о безбедности лифтова, Правилника о означавању и обележавању текстилних производа, Правилника о означавању обуће;
- ❖ Водичи се могу преузети бесплатно са сајта МП у PDF формату; www.tehnis.privreda.gov.rs;
- ❖ Одржана су **два циклуса семинара у 2010. години и два у 2011. години** у организацији ПКС и Сектора за инфраструктуру квалитета МП у Регионалним привредним коморама (у Нишу, Краљеву, Крагујевцу, Сомбору, Суботици, Новом Саду, Панчеву, Београду, Зрењанину, Ваљеву, Ужицу и Лесковцу), са темом примене нових техничких прописа, у циљу подизања свести у овој области, и уз присуство преко 600 учесника, као и бројни **едукативни семинари за привреду у организацији ИСС-а у 2012. години.**
- ❖ До сада је у области новог техничког законодавства, у периоду од 20. марта 2010. године, дато преко **6000 правних мишљења физичким и правним лицима, у вези са применом техничких прописа**, као редовна активност у Сектору за инфр.квалитета МП

САРАДЊА СА ПРОЈЕКТОМ НЕМАЧКЕ ВЛАДЕ - “GIZ”

❖ У сарадњи са организацијом за техничку помоћ немачке владе – “GIZ”, припремљено је и **издато 6 штампаних публикација** за помоћ привреди у облику приручника у којима су кроз текстуалне и сликовите приказе дата објашњења важних области техничког законодавства, и то:

- Општа публикација - **Хоризонтални правни оквир у области инфраструктуре квалитета у Србији;**
- Пет публикација које садрже **текстове правилника са упутствима за њихову примену:** Правилник о безбедности машина; Правилник о електромагнетској компатибилности; Правилник о електричној опреми намењеној за употребу у оквиру одређених граница напона; Правилник о безбедности лифтова, Правилник о личној заштитној опреми.
- Одржане су и **презентације ових публикација** у неколико центара у Србији – **Београду, Новом Саду, Ужицу, Јагодини и Нишу.**

Република Србија Министарство привреде

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ИНФРАСТРУКТУРЕ КВАЛИТЕТА У СРБИЈИ

- ❖ Након периода интензивне хармонизације са ЕУ прописима, у току је израда **Стратегије развоја инфраструктуре квалитета у Србији**, уз помоћ “GIZ”;
- ❖ **Циљ:** Уравнотежен развој свих компоненти (стандардизација, акредитација, метрологија, оцењивање усаглашености), тј. стабилан и одржив систем инфраструктуре квалитета усклађен са потребама и плановима развоја привреде Србије, посебно у области индустрије
- ❖ Поред Стратегије са препорукама за унапређење ИК, **припрема се и Акциони план** за спровођење Стратегије

Република Србија Министарство привреде

Хвала на пажњи!

Никола Мирковић

**Начелник Одељења за техничке прописе и
оцењивање усаглашености**

**Сектор за инфраструктуру квалитета и безбедност
производа на тржишту**

nikola.mirkovic@privreda.gov.rs

www.tehnis.privreda.gov.rs